

Quickscan natuuronderzoek

Bevermeerseweg 15 en 21 Angerlo

In het kader van de Wet Natuurbescherming

Quickscan natuuronderzoek

Bevermeerseweg 15 en 21 Angerlo

In het kader van de Wet Natuurbescherming
‘soortenbescherming’

In opdracht van:

Fam. Te Kortschot
Bevermeerseweg 15
6986 BK Angerlo
Contactpersoon: Dhr. J. Boverhof WIK-Adviesgroep

Uitgevoerd door:

Ecochore Natuurtechniek
Ruiterweg 8
7152 DE EIBERGEN
T 0544-350297
M 06-15904121
E info@ecochore.nl
I www.ecochore.nl

Auteur: Rody Schröder en Bas Voerman
Collegiale toetsing: Kees Weiland
Veldwerk: Rody Schröder

Datum: februari 2019

Correspondentie door Ecochore Natuurtechniek vindt uitsluitend plaats op digitale wijze of op FSC/PEFC gecertificeerd papier.

Foto voorzijde: Boerderij op Bevermeerseweg 15 en nieuwe bouwlocatie op Bevermeerseweg 21.

Ecochore Natuurtechniek is aangesloten bij Samenwerkingsverband Ecologie:
www.ecochore.nl

INHOUD

INHOUD	3
1. AANLEIDING EN DOEL	4
2. INVENTARISATIEOPZET EN GEBIEDSBESCHRIJVING	5
2.1 Onderzoeksmethodiek	5
2.2 Gebiedsbeschrijving	5
2.3 Geplande werkzaamheden	6
2.4 Volledigheid inventarisatie	6
3. ONDERZOEKSRESULTATEN	8
3.1 Flora	8
3.2 (Broed)vogels	8
3.3 Herpetofauna en vissen	9
3.4 Zoogdieren	10
3.5 Ongewervelden	11
4. TOETSING SOORTENBESCHERMING - WET NATUURBESCHERMING	12
4.1 Algemeen	12
4.2 Flora	12
4.3 (Broed)vogels	12
4.4 Herpetofauna en vissen	14
4.5 Zoogdieren	14
4.6 Ongewervelden	15
5. CONCLUSIE	16
LITERATUUR	17
BIJLAGEN	17
BIJLAGE 1: IMPRESSIE PLANGEBIED	18
BIJLAGE 2: SOORTBESCHERMING - WET NATUURBESCHERMING	19

1. AANLEIDING EN DOEL

Op de locaties Bevermeerseweg 15 en 21 in Angerlo, zijn door de eigenaar ruimtelijke ontwikkelingen gepland. Ter hoogte van nummer 15 worden een voormalige ligboxenstal en een jongveeschuur gesloopt. Deze jongveeschuur is vast aan de oude boerderij gebouwd. Daarnaast wordt er een houtsingel op het erf gerooid en de aanwezige sloot gedempt. Aan de Bevermeerseweg nummer 21 wordt een nieuwe woning gebouwd.

Bevermeerseweg 15 en 21 worden in deze rapportage respectievelijk locatie 1 en 2 genoemd.

Middels de Wet Natuurbescherming wordt een groot aantal plant- en diersoorten beschermd. Als er plannen zijn om bepaalde (ruimtelijke) handelingen uit te voeren of wijzigingen aan te brengen in het bestemmingsplan, zal er onderzocht moeten worden of deze plannen, of onderdelen hiervan, nadelige effecten kunnen hebben op aanwezige, of mogelijk aanwezige, beschermde flora en fauna. Door het uitvoeren van een natuurtoets kan worden bepaald of dier- en plantsoorten negatieve gevolgen kunnen ondervinden van de werkzaamheden dan wel dat er gezocht moet worden naar mitigerende en/of compenserende maatregelen. Hiervoor kan het noodzakelijk zijn dat een ontheffing moet worden aangevraagd bij het bevoegd gezag. Dit is in de meeste gevallen de betreffende provincie waarin het project ligt.

Om aan de zorgplicht te kunnen voldoen, die gesteld wordt in de Wet Natuurbescherming, is aan Ecochore Natuurtechniek opdracht gegeven voor de uitvoering van een quickscan natuurtoets om zo de mogelijk negatieve effecten op flora en fauna in kaart te brengen. Middels een quickscan wordt een indruk verkregen van de mogelijke waarden van een gebied voor flora en fauna en kan worden beoordeeld of voldoende verspreidingsgegevens van mogelijk aanwezige beschermde dieren en planten voorhanden is of dat nader onderzoek noodzakelijk wordt geacht. Dit rapport beschrijft de bevindingen en consequenties van het uitgevoerde quickscan natuuronderzoek.

2. INVENTARISATIEOPZET EN GEBIEDSBESCHRIJVING

Voor het quickscan natuuronderzoek zijn beide locaties op 16 januari 2019 door een medewerker van Ecochore Natuurtechniek bezocht om zo een verwachting uit te kunnen spreken van het voorkomen van, dan wel het gebruik maken door, beschermde dier- en plantsoorten in het gebied, zoals vermeld in de Wet Natuurbescherming, Habitatrichtlijn, Vogelrichtlijn en Rode Lijsten.

2.1 Onderzoeksmethodiek

Iedere dier- en plantgroep heeft zijn eigen methode van inventarisatie om zo een zo goed mogelijk beeld te krijgen van de betekenis van het gebied voor de betreffende soorten of groepen. Dit onderzoek is uitgevoerd in de vorm van een quickscan. Er is zowel globaal gekeken naar de daadwerkelijk aanwezige flora en fauna, als naar de mogelijke waarden die het gebied herbergt in andere tijden van het jaar die tijdens een éénmalig bezoek niet kunnen worden vastgesteld.

Tijdens het onderzoek zijn de aanwezige ecotopen intensief geïnspecteerd op aanwijzingen van beschermde of Rode lijstgenoteerde flora en fauna.

Als aanvulling op het veldbezoek zijn verspreidingstabellen en verspreidingsatlassen, met waarnemingen van de locatie en directe omgeving, geraadpleegd op het voorkomen van beschermde of Rode Lijstgenoteerde soorten.

Aan de hand van de resultaten van het quickscanonderzoek kan worden aangegeven of nadere inventarisaties gewenst zijn of dat redelijkerwijs kan worden aangenomen dat de effecten op aanwezige (beschermde) flora en fauna geen bedreiging opleveren en of ontheffingen in het kader van de Wet Natuurbescherming noodzakelijk zijn.

Bezoekdata	starttijd	weersgesteldheid	Onderzoeker
16-01-2019	dagbezoek	bewolking 8/8, windkracht 4 Bft, 6 °C	Rody Schröder

Tabel 1: Bezoekdata en specificaties.

2.2 Gebiedsbeschrijving

De planlocaties zijn gelegen in het buitengebied van Angerlo, aan de Bevermeerseweg 15 en 21 in de gemeente Brockhorst.

Locatie 1 - Bevermeerseweg 15

Locatie 1 is gelegen in het stroomgebied van de Oude IJssel wat zichtbaar wordt door de rivierklei in de ondergrond. Aan de noord-, west- en zuidzijde is een smalle houtopstand aanwezig en aan de oostzijde wordt locatie 1 door een plas begrensd. Rondom locatie 1 ligt een intensief bewerkte akker met een tweetal oude solitaire bomen.

Op het erf van locatie 1 zijn meerdere elementen aanwezig:

- Siertuin;
- Beukenhagen;
- Dakplatanen;
- Plataan;
- Leilinden;
- Hoogstamfruitbomen;
- Houtsingel;
- Sloot;
- Voormalige ligboxenstal (nu caravanstalling);
- Boerderij;
- Jongveeschuur (aan boerderij vast);
- Kavelpad;
- Oude kuilvoerplaats.

Locatie 2 - nabij Bevermeerseweg 21

Deze locatie ligt eveneens in het dal van de oude IJssel op een afstand van hemelsbreed 350 meter zuidoostelijk van locatie 1. Het betreft een recent ingezaaid schapenweitje aan de noordzijde begrensd door een woonerf. De oostzijde betreft een grasland terwijl aan de zuidzijde een extensief gebruikt weitje met oude hoogstamfruitbomen ligt. De westzijde wordt begrensd door de Bevermeerseweg. De omgeving bestaat voornamelijk uit intensief bewerkte cultuurgrond, een boomkwekerij, meerdere erven en een bosgebied met daar doorheen stromend de Didamsche Wetering.

Zie voor gebiedsligging figuur 1 en een gebiedsimpresie bijlage 1.

2.3 Geplande werkzaamheden

De eigenaar is voornemens om een op de locatie van de Bevermeerseweg 15 de volgende werkzaamheden te laten uitvoeren:

- Slopen voormalige ligboxenstal;
- Slopen voormalige jongveeschuur;
- Rooien houtsingel;
- Dempen sloot.

Nabij de Bevermeerseweg 21 wordt een nieuwe woning gebouwd in een schapenweitje.

De werkzaamheden kunnen worden aangemerkt als *Ruimtelijke Ingrepen*. Op deze definitie is de afweging in het kader van de Wet Natuurbescherming (hoofdstuk 4) gebaseerd.

2.4 Volledigheid inventarisatie

De inventarisatie is uitgevoerd middels een quickscan. Bij dit type natuuronderzoek wordt aan de hand van feitelijke veldwaarnemingen, literatuur en expert judgement een inschatting gemaakt van de mogelijke ecologische waarden van het gebied voor beschermde soorten planten en dieren. Hierdoor blijft het onderzoek een steekproef en zullen bepaalde soorten en functies niet zijn waargenomen, terwijl ze (op een ander tijdstip) wel aanwezig kunnen zijn. Voor een compleet beeld kunnen daardoor nadere inventarisaties noodzakelijk zijn.

De verkregen verspreidingsgegevens hebben een bepaalde 'houdbaarheidsdatum' waardoor het gebruik van verspreidingsgegevens aan een maximale gebruikperiode is gebonden. Indien aanwezigheid van beschermde soorten, of schade aan deze soorten, kan worden uitgesloten, wordt veelal een bruikbaarheidsperiode van circa 5-6 jaar gehanteerd. Voor zwaar beschermde soorten als bijvoorbeeld vleermuizen en vogels, geldt een bruikbaarheidsperiode van circa 2-3 jaar. Na deze periode zijn de gegevens verouderd en dient beoordeeld te worden of de gegevens voldoende up-to-date zijn om te kunnen gebruiken bij afwegingen voor ruimtelijke ingrepen. Voor dit alles geldt wel dat de planlocatie niet drastisch is veranderd waardoor nieuwe leefsituaties kunnen zijn ontstaan. Indien hiervan wel sprake is, kan een gedeeltelijke update of volledig nieuw onderzoek noodzakelijk zijn. Deze afweging dient door een ter zake kundig ecooloog of het bevoegd gezag te worden beoordeeld.

Figuur 1: Globale begrenzing onderzoeksgebied.

Inzet:
Locatie 1: Bevermeerseweg 15
Locatie 2: Perceel naast Bevermeerseweg 21

3. ONDERZOEKSRESULTATEN

In dit hoofdstuk worden kort de bevindingen van het veldbezoek weergegeven. Ter aanvulling op de onderzoeksresultaten zijn verspreidingsatlassen geraadpleegd voor het kilometerhok: 207-445. In het volgende hoofdstuk worden de wettelijke consequenties en eventuele aanbevelingen beschreven. Voor een toelichting op de Wet Natuurbescherming wordt verwezen naar bijlage 2.

3.1 Flora

Locatie 1

Het erf van locatie 1 bestaat uit diverse ecotopen (zie § 2.2).

In de houtsingel aan de zuidzijde van het erf zijn verschillende soorten aangetroffen als: gewone vlier, witte paardenkastanje, iep, ruwe berk, zomereik, canadapopulier, eenstijlige meidoorn, zoete kers, hazelaar en zwarte els.

Op de oude kuilvoerplaats zijn onder andere muurpeper, gestreepte witbol en kleine ooievaarsbek waargenomen.

Op het centraal gelegen gazon zijn kleine brandnetel, tijmeprijs, gewone ereprijs, madeliefje, hondsdrif, Engels raaigras, straatgras, witte klaver, zachte ooievaarsbek en gewone hoornbloem gevonden.

Locatie 2

Het graslandperceel van locatie 2 is vrij recent ingezaaid. In dit perceel domineren gewone vogelmuur, Engels raaigras, kluwenzuring, witte klaver en kleine veldkers. Op de overgang naar het ten zuiden gelegen extensief beheerde weilje, staat een vaste afrastering. Daar zijn nog grote brandnetel, gestreepte witbol, akkerdistel en kropaar aangetroffen.

Literatuur

Verspreidingskaarten van Floron en verspreidingsdatabanken op internet laten geen beschermde soorten zien binnen het kilometerhok waarin beide deelgebieden gelegen zijn.

3.2 (Broed)vogels

De aanwezige ecotopen op locatie 1 en 2 en hun directe omgeving, bieden potentiële broedgelegenheden voor soorten uit ecologische vogelgroepen als:

- Water
- Grasland
- Opgaande begroeiingen
- Erven/bebouwing

Locatie 1

Tijdens het veldbezoek zijn geen territoriumindicerende waarnemingen aan vogels verricht. Wel is in de voormalige ligboxenstal een boerenwaluwnest aangetroffen (zie foto 1).

Op de overgang van de overkapping en de feitelijke jongveeschuur is ook een merelnest gevonden (zie foto 2).

Het beschermingsregime van de groep vogelsoorten is opgedeeld in 5 categorieën waarbij de nestlocaties leidend zijn. In bijlage 2 is een toelichting op de 5 verschillende categorieën en bijhorende soorten beschreven.

Categorie 1-4 soorten

Van soorten uit de categorie 1-4 zijn mogelijk uitwerpselen van huismus gevonden in de voormalige ligboxenstal (zie foto 3). Op de foto zijn naast mogelijke uitwerpselen van huismus ook uitwerpselen van muizen te zien. Huismussen kunnen in potentie broeden in de voormalige ligboxenstal en de jongveeschuur.

Het plangebied is daarnaast in potentie geschikt leefgebied voor kerkuil en steenuil. Voor deze soorten vormen de ligboxenstal en de jongveeschuur geschikte broedplaatsen. Er zijn echter van bovengenoemde soorten geen nesten, sporen of andere aanwijzingen gevonden zodat broedlocaties redelijkerwijs kunnen worden uitgesloten.

Categorie 5 soorten

Uit categorie 5 zijn behalve het nest van de boerenzwaluw, geen broedvogels aangetroffen.

Het plangebied biedt potentieel geschikt leefgebied voor de volgende soorten van categorie 5: bonte vliegenvanger, boomkruiper, ekster, gekraagde roodstaart, grauwe vliegenvanger, huiszwaluw, koolmees, pimpelmees, spreeuw, torenvalk, zwarte kraai en zwarte roodstaart.

Locatie 2

Door het ontbreken van gebouwen, bomen met holten en steile oevers langs wateren, zijn in dit deelgebied geen mogelijkheden voor broedvogels uit de categorieën 1-5 aanwezig.

Literatuur

De atlas van Nederlandse broedvogels laat in het kilometerhok waarbinnen beide locaties liggen een groot aantal algemene broedvogels zien. Hierbij zijn ook enkele categorie 1-4 soorten die gezien de aanwezige ecotopen en nesten binnen de begrenzing van het plangebied 1 aanwezig kunnen zijn: huismus, kerkuil en steenuil.

Foto 1: boerenzwaluwnest in ligboxenstal.

Foto 2: merelnest in jongveestal.

Foto 3: uitwerpselen van (vermoedelijk) huismus en muizen.

3.3 Herpetofauna en vissen

Locatie 1

Doordat het veldbezoek in de winter is uitgevoerd zijn geen waarnemingen verricht van soorten uit deze groepen. Het plangebied biedt echter potentieel voortplantingsbiotoop aan de volgende soorten licht beschermde amfibieën: bruine kikker en kleine watersalamander (Artikel 3.10 Wet Natuurbescherming). Daarnaast is landbiotoop aanwezig voor deze soorten en de gewone pad.

Voor reptielen en vissen ontbreekt het aan geschikt leefgebied en aansluiting bij bekende populaties waardoor aanwezigheid kan worden uitgesloten.

Locatie 2

In dit deelgebied zijn geen mogelijkheden als leefgebied voor herpetofauna en vissen aanwezig.

Literatuur

De verspreidingskaarten van RAVON (*Reptielen, Amfibieën en Vissenonderzoek Nederland*) laten enkele beschermde soorten amfibieën in het kilometerhok en direct aangrenzende hokken, zien waarbinnen het plangebied gelegen is. Het betreft licht beschermde soorten kleine watersalamander, gewone pad, bruine kikker en bastaardkikker. Zwaar beschermde soorten uit deze groepen zijn in de nabije omgeving (1-2 km) niet aanwezig.

3.4 Zoogdieren

Grondgebonden zoogdieren

Locatie 1

Voormalige ligboxenstal:

Tijdens het veldbezoek zijn in de voormalige ligboxenstal uitwerpselen (latrines) aangetroffen van steenmarter (zie foto 4) en muizen. Naast uitwerpselen zijn er in de ligboxenstal ook eierschalen en veren van kippen aangetroffen dat eveneens duidt op de aanwezigheid van een steenmarter.

Zolder boerderij:

Op de zolder van de boerderij zijn uitwerpselen van steenmarter en bruine rat gevonden (zie foto's 5 en 6). Overige sporen van zoogdieren zijn niet gevonden.

Locatie 1, en de directe zone hier omheen, biedt enkele algemene zoogdiersoorten een potentieel geschikt leefgebied. Hierbij moet met name gedacht worden aan soorten als: ware muizen, woelmuizen, spitsmuizen, egel, mol, konijn, haas en kleine marterachtigen.

Locatie 2

Op locatie 2 zijn enkele molshopen aangetroffen. Overige sporen van grondgebonden zoogdieren zijn niet gevonden.

Literatuur

De zoogdieratlas.nl bezit enkele meldingen van Nationaal beschermde (niet vrijgestelde) soorten conform Artikel 3.10 van de Wet Natuurbescherming. Er zijn binnen het kilometerhok geen verspreidingsgegevens bekend geworden van soorten van Artikel 3.5 van de Wet Natuurbescherming.

Foto 4: latrine van steenmarter in de ligboxenstal.

Foto 6: uitwerpselen van steenmarter op de zolder van de boerderij

Foto 6: uitwerpselen bruine rat op zolder van de boerderij.

Vleermuizen

Locatie 1

Het erf vormt door de aanwezige ecochore¹ een matig geschikt leefgebied voor enkele soorten vleermuizen. Met name door de sterk geïsoleerde ligging van het erf in het landschap en het ontbreken van aansluiting van lijnvormige opgaande begroeiing met landschapselementen of watergangen, is het plangebied voor de meeste vleermuizensoorten nauwelijks bereikbaar, al is een verblijfplaats in de woning van bijvoorbeeld gewone dwergvleermuis of gewone grootoorvleermuis niet geheel uit te sluiten. Juist voor deze laatste soort kan het huidige erf met het opgaande groen een leefgebied vormen door het bieden van windluwe omstandigheden met geschikt voedselaanbod (insecten). Deze soort heeft veelal een zeer kleine actieradius waardoor het directe erf in gebruik kan zijn als foerageergebied.

Eventueel aanwezige gewone dwergvleermuizen kunnen zowel het erf als de naastgelegen waterplas gebruiken als foerageergebied.

De beide te slopen stallen bieden voor vleermuizen geen geschikte verblijfplaatsen door de grotendeels enkel steens muren en het ontbreken van dakbeschot en gevelbetimmeringen. Tijdens het quickscanonderzoek zijn geen sporen van vleermuizen vastgesteld.

Doordat de woning niet zal worden gesloopt zullen door de geplande ontwikkelingen geen fysieke verblijfplaatsen verdwijnen.

In de bomen binnen het plangebied zijn geen voor vleermuizen geschikte holten aangetroffen waardoor verblijfplaatsen van boombewonende soorten kan worden uitgesloten.

Locatie 2

In dit deelgebied zijn geen mogelijkheden voor verblijfplaatsen van vleermuizen. De omringende houtopstanden en erven kunnen als vlieggeleiding of foerageergebied worden gebruikt door de windluwe omstandigheden en het aanbod van insecten als voedsel.

Literatuur

Verspreidingsatlassen van vleermuizen laten aanwezigheid van verschillende soorten in het kilometerhok zien: franjestaart, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis.

3.5 Ongewervelden

Tijdens het veldbezoek zijn in beide deelgebieden geen beschermde soorten uit deze groep aangetroffen. Het plangebied is niet geschikt voor beschermde of Rode Lijstgenoteerde insectensoorten.

Binnen de beide planlocaties liggen geen ecotopen die beschermde ongewervelden een goede leefomgeving bieden. Het voorkomen van beschermde ongewervelden, als libellen, vliegend hert, gestreepte waterroofkever, platte schijfhoren en dergelijke, is derhalve redelijkerwijze uitgesloten.

¹ Een ecochore is een ruimtelijk begrensde ecologische eenheid, gekenmerkt door een inwendige heterogeniteit in een halfnatuurlijk of cultuurlandschap. Een ecochore bestaat uit een verzameling ecotopen; bijvoorbeeld de verschillende aan elkaar grenzende ecotopen op en rond een erf of binnen een specifiek landschapstype. Samen vormen deze ecotopen een gevarieerd landschap.

4. TOETSING SOORTENBESCHERMING - WET NATUURBESCHERMING

4.1 Algemeen

Sinds 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming van kracht. De soortenbescherming zoals in deze wetgeving is opgenomen, is de opvolger van de Flora- en faunawet uit 2002. In deze wetgeving is de bescherming van soorten opgenomen in drie artikelen:

- Artikel 3.1
- Artikel 3.5
- Artikel 3.10

Artikel 3.1 beschrijft de vogelsoorten zoals opgenomen in de Europese Vogelrichtlijn. Deze lijst omvat alle inheemse vogelsoorten. Verstoring of opzettelijke verontrusting van broedende vogels is niet toegestaan. Daarnaast zijn er enkele soorten die jaarrond gebruik maken van dezelfde broedlocaties of die afhankelijk zijn van specifieke locaties; deze locaties zijn jaarrond beschermd. Voor vogels is slechts ontheffing mogelijk voor belangen die betrekking hebben op bescherming van flora en fauna, veiligheid voor het vliegverkeer of volksgezondheid.

Soorten die vermeld staan in artikel 3.5 betreffen soorten die zijn opgenomen in bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn, bijlage II van het Verdrag van Bern en bijlage I en het Verdrag van Bonn. Afhankelijk van de ingreep en het effect op beschermde soorten, kunnen nadere onderzoeken met toetsing aan de wetgeving noodzakelijk zijn. Bij eventuele negatieve effecten kan een ontheffing noodzakelijk zijn. De mogelijkheid voor ontheffing wordt getoetst aan de belangen zoals opgenomen in de Europese richtlijnen. Onder dit Artikel vallen bijvoorbeeld alle soorten vleermuizen die door de vermelding op bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn, Europese bescherming genieten. Soorten als bedoeld onder dit artikel worden in deze rapportage aangeduid als *strikt beschermde* soorten.

Soorten die vermeld staan in artikel 3.10 zijn soorten van nationaal belang. Voor deze soorten geldt een iets milder beschermingsregime. Daarnaast zijn per provincie enkele soorten op de vrijstellingslijst geplaatst voor belangen als ruimtelijke ingrepen en bestendig beheer. Afhankelijk van de aard van de werkzaamheden of doelstelling, kunnen soorten binnen dit artikel zijn vrijgesteld van ontheffing of is nader onderzoek en ontheffing noodzakelijk.

Zie voor een uitgebreidere toelichting bijlage 2.

4.2 Flora

Op de locaties 1 en 2 zijn tijdens de quickscan geen beschermde plantensoorten waargenomen. Van beschermde soorten zijn geen groeiplaatsen te verwachten en ook niet bekend geworden in uit literatuur. De locaties bieden geen geschikte groeiplaatsen voor beschermde vaatplanten waardoor deze kunnen worden uitgesloten.

Aangezien beschermde soorten ontbreken en niet te verwachten zijn, is geen schade aan deze soorten te verwachten en is nader onderzoek of een ontheffing niet noodzakelijk.

4.3 (Broed)vogels

Alle inheemse vogelsoorten zijn beschermd krachtens de Wet Natuurbescherming. Ontheffing voor deze diergroep is in de meeste gevallen niet mogelijk.

Dit betekent dat het (opzettelijk) verstoren, verontrusten, doden en anderszins van vogels en nesten in beginsel niet is toegestaan. Voor vogels geldt dat deze tijdens de broedperiode het meest gevoelig zijn voor verstoring. De rest van het jaar zijn zij flexibeler en is de kans op nadelige effecten door de werkzaamheden voor de individuen aanzienlijk minder. Hierdoor is het sterk aan te bevelen buiten het broedseizoen te starten met de werkzaamheden waardoor bij aanvang van het broedseizoen het verstoringseffect op vogels minimaal is.

Globaal kan worden gezegd dat de broedperiode, voor de mogelijk aanwezige soorten, ligt tussen 15 maart en 15 juli. Hierbij dient wel te worden op gemerkt dat indien broedende vogels in een andere periode van het jaar worden aangetroffen, hierbij zorgvuldig dient te worden omgegaan zodat verstoring van de broedende vogels wordt voorkomen.

Niet alle vogels maken jaarlijks een nieuw nest om te broeden. Een deel van de soorten gebruikt jaarlijks hetzelfde nest of dezelfde locatie om hun jongen groot te brengen. Ook zijn er soorten die jaarrond gebruik maken van vaste verblijfplaatsen. Voor deze soorten geldt dat de nest- of verblijflocaties jaarrond beschermd zijn en dat inzichtelijk gemaakt moet worden welke gevolgen de werkzaamheden voor deze soorten hebben.

De provincie hanteert een lijst met vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn: 'Aangepaste lijst beschermde vogelnesten' - zie ook bijlage 2. De nestlocaties en vaste verblijfplaatsen van de hierin beschreven soorten zijn ook in perioden beschermd als er tijdelijk geen gebruik van de nestlocatie wordt gemaakt. De betreffende soorten zijn verdeeld in 5 categorieën.

Categorie 1-4 soorten

Locatie 1

Het plangebied is in potentie geschikt leefgebied voor kerk- en steenuil. Er zijn echter van deze soorten geen nesten gevonden of andere aanwijzingen die kunnen duiden op aanwezigheid van een rust of broedlocatie. Ondanks de verborgen leefwijze die met name steenuilen kunnen hebben, is een broedlocatie van beide uilensoorten in een van beide schuren redelijkerwijs uit te sluiten.

Wel zijn uitwerpselen aangetroffen die zeer waarschijnlijk van huismus zijn. Gezien de potenties van beide schuren zijn diverse potentiële broedlocaties in de voormalige ligboxenstal en de jongveeschuur aanwezig. Andere broedvogels van de categorie 1-4 zijn niet aanwezig of te verwachten.

Huismussen

Zoals aangegeven bieden de schuren mogelijk geschikte broedlocaties voor huismussen. Doordat tijdens het quickscanonderzoek geen zekerheid hierover is verkregen, kunnen nestlocaties niet worden uitgesloten. Door de voorgenomen sloop zullen deze mogelijke locaties verloren gaan. Door de jaarronde beschermde status van dergelijke nestlocaties, is nader onderzoek binnen het broedseizoen van huismus noodzakelijk - zie tabel 2. Ten aanzien van het foerageergebied kan worden gesteld dat door de ligging in het buitengebied en de voorgenomen herinrichting van het erf, voldoende geschikt gebied behouden blijft. Hierdoor is ten aanzien van de foerageerfunctie van het gebied geen nadere afweging noodzakelijk.

Consequenties

Door de beschermde status van de huismus is het verwijderen van nestlocaties in beginsel niet toegestaan. Voor het wegnemen, zoals bij de sloop van de gebouwen, is mogelijk een ontheffing en/of zijn compenserende en mitigerende maatregelen noodzakelijk.

Om inzichtelijk te krijgen welk aantal nestlocaties verdwijnt en welke compenserende en mitigerende maatregelen noodzakelijk zijn, dient nader onderzoek naar huismus te worden uitgevoerd.

soortgroep	Aantal bezoeken	Tijdstip onderzoek	Type onderzoek	Periode van onderzoek
Huismus	2	ochtend/dag	Territoriumkartering	maart - juni

De aanvullende onderzoeken dienen volgens de door de Particulier Gegevensbeherende organisaties (PGO's) opgestelde protocollen voor de betreffende soortgroepen te worden uitgevoerd. De voorgestelde onderzoeksinspanning is op deze protocollen gebaseerd.

Locatie 2

Op locatie 2 zijn geen broedvogels van de categorieën 1-4 te verwachten.

Categorie 5 soorten

Locatie 1

Op locatie 1 is een nest van de boerenwaluw aangetroffen. Daarnaast biedt het plangebied nog leefgebied voor meer soorten. Het gaat om broedvogels van opgaande begroeiingen en bebouwing. Nestlocaties van boerenwaluw zijn jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. In de te slopen schuren is slechts 1 nestlocatie aangetroffen die gezien de conditie van het nest mogelijkwerijns het afgelopen broedseizoen niet bezet is geweest. De populatie boerenwaluwen zal door het verwijderen van een enkele nestlocatie niet in het geding zijn. Ook zullen op omringende erven verschillende mogelijkheden voorhanden in voor deze soort. Hierdoor zijn er geen zwaarwegende ecologische feiten voor een jaarrond beschermd

status van deze nestlocatie waardoor geen ontheffing voor het verwijderen van het nest noodzakelijk is. Wel dient het nest buiten het broedseizoen verwijderd te worden. Indien het nest bezet is in het broedseizoen is het nest gedurende deze periode beschermd totdat de jongen zijn uitgevlogen.

In de te kappen houtopstand zijn mogelijkwerwijs enkele holten of bestaande nesten van broedvogels van categorie 5. Omdat er in de nabije omgeving echter voldoende opgaande begroeiingen blijven gespaard, hebben naast de boerenwaluw de overige categorie 5 soorten geen wettelijke consequenties ten aanzien van de Wet Natuurbescherming.

Ten aanzien van huismus is nader onderzoek noodzakelijk vóórdat de stallen gesloopt kunnen worden. Voor overige vogelsoorten is geen nader onderzoek noodzakelijk.

4.4 Herpetofauna en vissen

Locatie 1

Op deze locatie is in potentie leefgebied aanwezig voor de volgende licht beschermde soorten amfibieën (Artikel 3.10 Wet Natuurbescherming): bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander. De te dempen sloot kan door deze soorten als voortplantingsbiotoop worden gebruikt. In het kader van de zorgplicht is het van belang dat de sloot niet in het voortplantingsseizoen wordt gedempt. Deze periode ligt globaal tussen maart-juli. Voor het dempen van de sloot geen ontheffing noodzakelijk.

Buiten de voortplantingsperiode kunnen zwervende dieren binnen het erf worden aangetroffen. Voor ruimtelijke ontwikkelingen zijn deze soorten vrijgesteld van ontheffing. Strikter beschermde soorten zijn hier niet te verwachten.

Locatie 2

In dit deelgebied zijn geen voortplantingsbiotopen of winterbiotopen mogelijkheden voor amfibieën, reptielen en vissen. Enkele zwervende algemene amfibieënsoorten, als bruine kikker en gewone pad, zijn vrijgesteld van ontheffing. Deze licht beschermde soorten zijn vrijgesteld bij ruimtelijke ontwikkelingen waardoor er geen wettelijke consequenties aan zijn verbonden.

Doordat zwaar beschermde soorten kunnen worden uitgesloten, is geen nader onderzoek of ontheffing noodzakelijk.

4.5 Zoogdieren

Grondgebonden zoogdieren

Locatie 1

Tijdens het onderzoek zijn uitwerpselen van steenmarter, bruine rat en muizen aangetroffen. Naast deze aangetroffen soorten kunnen in het plangebied diverse soorten worden aangetroffen als: ware muizen, woelmuizen, spitsmuizen, egel, konijn, haas, kleine marterachtigen enzovoort.

De meeste (mogelijk) aanwezige soorten staan vermeld op de vrijstellingslijst van de provincie waardoor een vrijstelling geldt voor Ruimtelijke Ontwikkelingen en Ingrepen en geen nader onderzoek of ontheffing noodzakelijk is.

Steenmarter

Door de voorgenomen sloop van de schuren, zal een mogelijke vaste verblijfplaats van deze soort verdwijnen. Door de beschermde status van de soort, conform artikel 3.10 Wet Natuurbescherming, is een nadere afweging noodzakelijk. Een deel van het biotoop zal ook veranderen, echter gezien de foerageeractieradius van dit dier, zal het aanpassen van het biotoop geen significant negatief effect hebben.

Steenmarters zijn hoofdzakelijk solitair levende dieren. Alleen vrouwtjes met jongen leven langere tijd gezamenlijk in een territorium. Binnen het territorium hebben deze dieren enkele verblijfplaatsen die met regelmaat worden gebruikt. Het verwijderen van een verblijfplaats kan daardoor een grote impact hebben op de leefwijze van het aanwezige dier. Het verwijderen van een vaste verblijfplaats kan daardoor ontheffingsplichtig zijn. Indien de locatie ten tijde van de sloop niet in gebruik is en/of er een alternatieve permanente verblijfplaats in de directe omgeving wordt gerealiseerd, is een ontheffing niet per definitie noodzakelijk. Hierdoor zal gewerkt worden volgens een goedgekeurde gedragscode ten aanzien van deze soort waardoor geen ontheffing noodzakelijk is.

Aanwezigheid van overige *niet vrijgestelde* soorten, is tijdens het veldbezoek niet vastgesteld. Verblijfplaatsen van deze soorten zijn niet aanwezig binnen het plangebied.

Locatie 2

Op deze locatie zijn sporen van mol aangetroffen. Ook deze locatie kan een onderdeel vormen in het leefgebied van enkele vrijgestelde soorten als ware muizen, woelmuizen, spitsmuizen, egel, konijn, haas, kleine marterachtigen enzovoort.

Aanwezigheid van overige *niet vrijgestelde* soorten, is tijdens het veldbezoek niet vastgesteld. Verblijfplaatsen van deze soorten zijn niet aanwezig binnen het plangebied.

Ten aanzien van steenmarter is het van belang dat op locatie 1 wordt gewerkt conform een goedgekeurde gedragscode. In dat geval is geen ontheffing noodzakelijk.

Voor overige zwaar beschermde soorten ontbreken vaste verblijfplaatsen waardoor er geen negatieve effecten te verwachten zijn. Hierdoor is voor overige soorten geen nader onderzoek of ontheffing noodzakelijk.

Vleermuizen

Locatie 1

Door de voorgenomen sloop van de twee stallen zullen geen verblijfplaatsen verdwijnen en zullen geen grote negatieve ingrepen in foerageerkwaliteit of vliegroutes plaatsvinden. Hierdoor zullen vleermuizen in de directe omgeving geen negatieve effecten ondervinden van deze ontwikkelingen.

Het (grotendeels) verwijderen van de houtopstand, kan voor mogelijk aanwezige vleermuissoorten wel een negatief effect hebben. Hoewel diverse landschappelijke elementen binnen het erf behouden blijven, verdient het de voorkeur om een zo groot mogelijk deel van de houtsingel te sparen. In een separaat op te stellen landschappelijk inpassingsplan, zal de aanleg van verschillende landschappelijke elementen worden voorgesteld. Indien deze onderdelen worden gerealiseerd aansluitend aan het kappen van een deel van de houtopstand, kan redelijkerwijs worden gesteld dat voldoende functioneel leefgebied behouden blijft voor eventueel aanwezige vleermuissoorten.

Indien de houtopstand meer dan 2/3 wordt gerooid en het aanbrengen van landschappelijke inpassing niet is gerealiseerd voor een nieuw vliegseizoen (vóór half maart), is een vleermuisonderzoek noodzakelijk om te beoordelen of er een verblijfplaats in de woning aanwezig is waarna een afweging gemaakt kan worden of de ontwikkelingen een negatief effect kunnen hebben op een eventuele kolonie.

Indien een forser deel van de houtopstand behouden, blijft dan wel dat de voorgestelde landschappelijke elementen functioneel zijn gedurende het vliegseizoen (maart-oktober), dan is geen nader onderzoek of ontheffing noodzakelijk.

Indien de woning wordt gesloopt of grootschalig zal worden verbouwd, is voor dit gebouw wel nader onderzoek noodzakelijk. Dergelijke werkzaamheden zijn in deze fase echter niet van toepassing.

Gezien het bovenstaande is in beginsel geen nader onderzoek naar vleermuizen noodzakelijk. Hierbij zijn echter enkele voorwaarden opgesteld ten aanzien van het geschikt houden van (potentieel) leefgebied. Indien dit niet mogelijk is, dient vóór het kappen van de houtopstand nader onderzoek te worden uitgevoerd middels verschillende bezoeken verspreid over de periode april-september.

Indien renovatie of sloop aan de woning van toepassing is, dient eveneens nader onderzoek naar vleermuizen te worden uitgevoerd.

4.6 Ongewervelden

Het gebied is niet geschikt als voortplantings- en leefgebied voor beschermde en Rode lijstgenoteerde vlinders, libellen en overige insecten. Beschermde soorten zijn niet te verwachten aangezien de soorten van deze groepen veelal erg kritisch zijn.

Voor de groep ongewervelden zijn geen nadere maatregelen noodzakelijk.

5. CONCLUSIE

Op de planlocatie is een natuuronderzoek uitgevoerd in de vorm van een quickscan. Aan de hand van de hierdoor verkregen gegevens, aangevuld met literatuuronderzoek, is een goed beeld ontstaan van de waarde van de planlocatie voor beschermde dier- en plantsoorten.

Het onderzoek is uitgevoerd op twee locaties. Op de locatie Bevermeerseweg 15 betreffen de ontwikkelingen het slopen van een ligboxenstal en jongveeschuur, het rooien van een gedeelte van een houtopstand en het dempen van ene sloot. Op de locatie naast Bevermeerseweg 21, is de bouw van een nieuwe woning gepland.

Flora

Op beide locaties ontbreken beschermde soorten waardoor geen schade aan deze soorten te verwachten is en geen nader onderzoek of een ontheffing noodzakelijk is.

Vogels

Ten aanzien van huismus is op locatie 1 nader onderzoek noodzakelijk vóórdat de stallen gesloopt kunnen worden. Dit onderzoek dient bij voorkeur in de periode maart-juni te worden uitgevoerd. Voor overige vogelsoorten op locatie 1 en voor alle vogelsoorten op locatie 2, is geen nader onderzoek noodzakelijk.

Indien de fysieke werkzaamheden, zoals het slopen van de schuren, *binnen* het broedseizoen worden uitgevoerd (globaal genomen binnen de periode 15 maart-15 juli), kunnen maatregelen noodzakelijk zijn om te voorkomen dat door de werkzaamheden broedende vogels worden verstoord of nesten worden vernield doordat enkele soorten als broedvogel niet zijn uit te sluiten. Dit dient door een ecooloog te worden beoordeeld.

Herpetofauna en vissen

Er zijn geen beschermde vissen, amfibieën en reptielen binnen beide deelgebieden te verwachten. Hierdoor is voor deze soortgroepen geen nader onderzoek of ontheffing noodzakelijk. Wel wordt geadviseerd het dempen van de sloot buiten het voortplantingseizoen uit te voeren.

Grondgebonden zoogdieren

Ten aanzien van steenmarter is het van belang dat op locatie 1 wordt gewerkt conform een goedgekeurde gedragscode. In dat geval is geen ontheffing noodzakelijk.

Voor overige zwaar beschermde soorten ontbreken op beide locaties vaste verblijfplaatsen waardoor er geen negatieve effecten te verwachten zijn. Hierdoor is voor overige soorten geen nader onderzoek of ontheffing noodzakelijk.

Vleermuizen

Op locatie 1 is voor vleermuizen in beginsel geen nader onderzoek of ontheffing noodzakelijk. Hierbij zijn echter enkele voorwaarden opgesteld ten aanzien van het geschikt houden van (potentieel) leefgebied. Indien dit niet mogelijk is, dient vóór het kappen van de houtopstand nader onderzoek te worden uitgevoerd middels verschillende bezoeken verspreid over de periode april-september.

Op locatie 2 is geen nader onderzoek of ontheffing noodzakelijk.

Ongewervelden

Voor de groep ongewervelden zijn geen nadere maatregelen noodzakelijk.

Gezien het bovenstaande is nader onderzoek naar huismus noodzakelijk vóór de sloop van de stallen kan worden uitgevoerd. Daarnaast zijn ten aanzien van steenmarter en vleermuizen op locatie Bevermeerseweg 15 enkele voorwaarden opgesteld om zonder ontheffing en nader onderzoek te kunnen slopen. Indien dit niet mogelijk is, kan nader onderzoek noodzakelijk zijn.

Op de locatie naast Bevermeerseweg 21 is geen nader onderzoek of ontheffing noodzakelijk.

LITERATUUR

- www.natuurloket.nl
- www.minlnv.nl
- www.overijssel.nl
- www.zoogdieratlas.nl
- www.verspreidingsatlas.nl
- www.ravon.nl
- www.floron.nl / rode lijst vaatplanten 2014.

- H. Limpens et al. 1997; Atlas van de Nederlandse Vleermuizen - Onderzoek naar verspreiding en ecologie; KNNV-uitgeverij.
- Drs. E.J. Weeda et al. 2003; Nederlandse Ecologische Flora - Wilde planten en hun relaties. KNNV-uitgeverij.
- Sierdsema H. 1995. Broedvogels en beheer. Het gebruik van broedvogelgegevens in het beheer van bos- en natuurterreinen. SBB-rapport 1995-1, SOVON-onderzoeksrapport 1995/04. SBB/SOVON, Driebergen/Beek-Ubbergen.

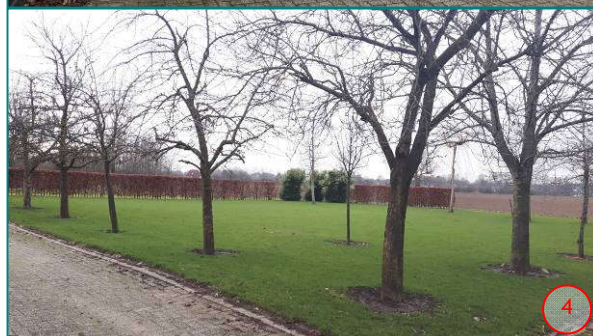
BIJLAGEN

Bijlage 1: Impressie plangebied

Bijlage 2: Toelichting Wet Natuurbescherming - soortenbescherming

BIJLAGE 1: IMPRESSIE PLANGEBIED

1. Locatie 1: voormalige ligboxenstal.
2. Locatie 1: plataan, dakplatanen, leilinden en beukenhaag naar voormalige ligboxenstal.
3. Locatie 1: jongveeschuur.
4. Locatie 1: gazon met hoogstamfruitbomen en beukenhaag.
5. Locatie 1: voormalige kuilvoerplaats met zicht op houtsingel en diverse materialen.
6. Locatie 1: houtsingel met aangrenzende sloot.
7. Locatie 2: pas ingezaaid schapenweitje (l.) met extensief weitje (r.).
8. Extensief weitje met hoogstamfruitboomgaard en aangrenzend loofbos (r.).

BIJLAGE 2: SOORTBESCHERMING - WET NATUURBESCHERMING

Sinds 1 januari 2017 is de Wet Natuurbescherming van kracht. Deze wet is de soortgerichte implementatie van de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn en vervangt de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Boswet.

Hoofdstuk 3 van de Wet Natuurbescherming regelt de bescherming van flora en fauna op soortniveau. Activiteiten waarbij schade wordt gedaan aan beschermde dieren of planten zijn in principe verboden, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het "nee, tenzij"-principe). Het is dan ook altijd zaak om, waar mogelijk, activiteiten uit te voeren zonder schade aan beschermde dieren en planten aan te brengen.

De wet erkent de *intrinsieke waarde* van in het wild levende dieren. In de wet is dan ook een zorgplicht opgenomen waarin van iedereen wordt geacht voldoende zorg in acht nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten (niet alleen de beschermde) en hun leefomgeving. Dit is vastgelegd in *Artikel 1.11 van de Wet Natuurbescherming*.

Naast de aandacht voor beschermde soorten geldt voor alle in het wild levende dieren en planten een zorgplicht. Deze is vastgelegd in Artikel 1.11 van de Wet Natuurbescherming.

Artikel 1.11

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor alle in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
 - b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

Voor de in deze rapportage gemaakte toetsing zijn met name de onderstaande artikelen met verbodsbepalingen van toepassing:

- Artikel 3.1
- Artikel 3.5 en 3.8 lid 5
- Artikel 3.10

§ 3.1 - Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Artikel 3.1

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

§ 3.2. Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Artikel 3.5

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Artikel 3.8 - lid 5

5. Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:
 - a. er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
 - b. zij is nodig:
 - i. in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
 - ii. ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
 - iii. in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
 - iv. voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben;
 - c. er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

§ 3.3. Beschermingsregime andere soorten - nationaal

Artikel 3.10

2. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
 - c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.
3. Artikel 3.8 (ontheffingen voor soorten genoemd in Artikelen 3.5 *Red.*), met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:
 - a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
 - b. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
 - c. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
 - d. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
 - e. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
 - f. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
 - g. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of
 - h. in het algemeen belang.
4. De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

Ontheffing en Vrijstellingsregeling

Wanneer beschermde soorten, zoals bedoeld onder Artikel 3.1, 3.5 en 3.10, voorkomen in een gebied dienen er maatregelen getroffen te worden om behoud van de lokale populatie, bescherming van individuen en de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen te garanderen. Hiervoor dienen mitigerende en mogelijk compenserende maatregelen getroffen te worden. Om zeker te zijn of de maatregelen voldoende zijn, dienen ze vooraf beoordeeld te worden door het bevoegd gezag. Met dit besluit kan aangetoond worden dat de initiatiefnemer zich houdt aan de bepalingen in de Wet Natuurbescherming. Het besluit heeft de initiatiefnemer bijvoorbeeld nodig als iemand bezwaar maakt tegen het project of vraagt om handhaving van de Wet Natuurbescherming.

Indien vaste verblijfplaatsen worden beschadigd of weggehaald of behoud van de lokale populatie dan wel bescherming van de aanwezige individuen niet voldoende kan worden gegarandeerd, dienen compenserende maatregelen te worden uitgevoerd én dient een ontheffing te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag. In de meeste gevallen zal dit de betreffende provincie zijn. Voor deze soorten geldt echter dat alleen ontheffing wordt verleend op grond van een wettelijk belang genoemd in de betreffende Artikelen.

Elke provincie heeft een soortenlijst gepubliceerd waarin soorten, zoals bedoeld in Artikel 3.10, in die betreffende provincie zijn vrijgesteld voor ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden en bestendig beheer en onderhoud.

Vogels

Verblijfplaatsen van broedvogels zijn door de Wet Natuurbescherming beschermd. Tijdens werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met het broedseizoen van vogels. De Wet Natuurbescherming kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval is. De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Deze vogelnesten voor eenmalig gebruik vallen alleen tijdens het broedseizoen onder de bescherming van artikel 3.1. Voor deze soorten is geen ontheffing nodig voor werkzaamheden buiten het broedseizoen. Verblijfplaatsen van vogels die hun verblijfplaats het hele jaar gebruiken, zijn jaarrond beschermd. Slechts een beperkt aantal soorten bewoont het nest permanent of keert elk jaar terug naar hetzelfde nest. Deze groep is opgedeeld in enkele categorieën waarop de verbodsbepalingen van artikel 3.1 lid 2 jaarrond van kracht zijn:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust en verblijfplaats.
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.

Het betreft de vogelsoorten:

• Boomvalk	(<i>Falco subbuteo</i>)
• Buizerd	(<i>Buteo buteo</i>)
• Gierzwaluw	(<i>Apus apus</i>)
• Grote gele kwikstaart	(<i>Motacilla cinerea</i>)
• Havik	(<i>Accipiter gentilis</i>)
• Huismus	(<i>Passer domesticus</i>)
• Kerkuil	(<i>Tyto alba</i>)
• Oehoe	(<i>Bubo bubo</i>)
• Ooievaar	(<i>Ciconia ciconia</i>)
• Ransuil	(<i>Asio otus</i>)
• Roek	(<i>Corvus frugilegus</i>)
• Slechtvalk	(<i>Falco peregrinus</i>)
• Sperwer	(<i>Accipiter nisus</i>)
• Steenuil	(<i>Athene noctua</i>)
• Wespandief	(<i>Pernis apivorus</i>)
• Zwarte wouw	(<i>Milvus migrans</i>)

Er zijn ook vogelnesten die worden aangegeven als categorie 5. Deze zijn buiten het broedseizoen niet strikt beschermd.

5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Categorie 5-soorten zijn wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Wanneer een jaarrond beschermd nest wordt aangetroffen, dan dient altijd een omgevingscheck uitgevoerd te worden. Een deskundige dient te onderzoeken of er voor de soort in de omgeving voldoende plekken en materiaal aanwezig zijn om zelf een vervangende locatie te vinden en een vervangend nest te maken. Indien dit niet mogelijk is, dient een vervangende nestlocatie aangeboden te worden. Wanneer dit ook niet mogelijk blijkt, dient een ontheffing aangevraagd te worden. Ontheffing kan alleen verkregen worden op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Wettelijke belangen zijn:

- bescherming van flora en fauna;
- veiligheid van het luchtverkeer;
- volksgezondheid of openbare veiligheid.

Gedragscode

Voor regulier voorkomende werkzaamheden en ruimtelijke ontwikkeling kan een vrijstelling van de verbodsbepalingen mogelijk zijn als u handelt conform een goedgekeurde gedragscode. Het kan gaan om handelingen in het kader van bestendig beheer of onderhoud, bestendig gebruik en ruimtelijke ontwikkeling of inrichting. Zo is het onder de Wet Natuurbescherming mogelijk om via een gedragscode Europees beschermde vogel- en andere diersoorten vrij te stellen bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, mits er sprake is van een bij respectievelijk Vogelrichtlijn of Habitatrichtlijn genoemd belang. In een gedragscode is beschreven hoe zorgvuldig gewerkt wordt opdat schade aan beschermde dieren en planten wordt voorkomen of tot een minimum beperkt. Voorwaarde is wel dat gewerkt dient te worden volgens een door de minister vastgestelde gedragscode. Hierbij is het van belang dat de gedragscode op de juiste wijze is geïmplementeerd in de organisatie of in het totaalplan van de werkzaamheden.

Voor meer informatie over de toepassing van de Wet Natuurbescherming: zie de brochure van het ministerie van Economische Zaken: "Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen" - 3 december 2016.

